

การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร

Professional Learning Community Development for Active Learning Management of Teachers under Bangkok Metropolitan Administration

สุรัญญา ก้องวัฒนโกศล (Suranya Kongvattanagosol)¹ มนสิข สิทธีสมบุรณ์ (Monasit Sittisomboon)²

Received: October 17, 2020

Revised: November 21, 2020

Accepted: December 24, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 297 คน และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร และตรวจสอบคุณภาพของร่างรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ที่พัฒนาขึ้นโดยใช้แบบประเมินกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 297 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติตามหลักการบริหารอยู่ในระดับมาก

2) กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 7 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การมีค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน (2) การกำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน (3) การร่วมมือรวมพลัง (4) การชี้แนะหรือการให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ (5) การสนทนาเพื่อสะท้อนผล และ (6) เจือปนใจการสนับสนุน (7) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ 3) ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความถูกต้อง และความเหมาะสมในการนำการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ไปใช้ โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน พบว่า มีความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความถูกต้อง และความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Abstract

This research aimed to develop a professional learning community for proactive learning management of teachers under Bangkok Metropolitan Administration. The research was carried out in 3 steps, as follows: Step 1: Studying guidelines for developing professional learning community for proactive learning management of teachers under Bangkok by using a questionnaire with 297 samples and

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

Ph.D.Student, North Bangkok University

² อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Advisor, North Bangkok University

interviewing 9 experts; Step 2: Developing a professional learning community for proactive learning management for teachers under Bangkok and checking a quality of the pattern sketch by 5 experts; And step 3: Evaluating an effectiveness of the developed professional learning community for proactive learning management for teachers under Bangkok Metropolitan Administration using an assessment form with a sample of 297 people. The statistics used in the quantitative data analysis were mean and standard deviation, and the qualitative data used content analysis.

The research results revealed that: 1) A condition of professional learning community teachers under Bangkok Metropolitan Administration was at a high level of compliance with the principles of management. 2) The developed professional learning community for proactive learning management for teachers in Bangkok consists of 7 main components: (1) sharing values and norms, (2) setting common goals for student learning, (3) collaboration, (4) expert guidance or advice, 5) conversation to reflect results, and (6) support conditions, and (7) Professional Learning and Development. 3) The feasibility, usefulness, correctness and suitability of the developed professional learning community for proactive learning of the teachers are at the highest level.

Keywords: Professional learning community development, Proactive learning management

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการศึกษาของไทยจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงตามยุคโลกาภิวัตน์ การศึกษาไทยก็เช่นเดียวกัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579) เป้าหมาย

ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ล้วนเป็นการรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาทั้งสิ้น โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 1 ความมุ่งหมายและหลักการในมาตรา 6 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 22 กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 24 ว่าด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างเป็นสัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพนอกจากนั้น มาตรา 30 ยังกำหนดให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อันเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 12)

จากหลักการและแนวคิดในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ประกอบกับปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งระบบและพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมทั้งเป็นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะในการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลตามศักยภาพตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นแนวทางการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ แนวคิดนี้ได้ประยุกต์มาจากแนวคิด องค์การแห่งการเรียนรู้ (learning organization) ซึ่งการพัฒนาครู ด้วยหลักการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้แพร่ขยายไป ทั่วทั้งในประเทศแคนาดา สหรัฐอเมริกา และประเทศอื่น ๆ ในยุโรปที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ โดยมีกลยุทธ์สำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครู ได้แก่ การสร้างวัฒนธรรม การเรียนรู้ของวิชาชีพครูที่ทำงานร่วมกัน การกำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ และการทำงานร่วมกันของครู ด้วยเหตุผลดังกล่าว ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจึงเป็นเครื่องมือให้ครูเป็นผู้ลงมือกระทำด้วยตนเอง เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนรู้ ไม่ใช่เป็นผู้รอรับคำสั่งจากผู้บริหารสถานศึกษาตลอดเวลา จึงอาจกล่าวได้ว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นเครื่องมือปลดปล่อยครูออกจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจสู่ความสัมพันธ์แนวราบเพื่อร่วมกัน สร้างการเปลี่ยนแปลงให้แก่การศึกษา รวมทั้งสร้างการรวมตัว กันของครูให้เข้มแข็งเพื่อทำงานสร้างสรรค์ แลกเปลี่ยนแบ่งปันประสบการณ์ ซึ่งกันและกัน จนเกิดการสร้างองค์ความรู้หรือยกระดับความรู้จากการทำหน้าที่สอนของครูในภารกิจประจำวัน (Hord, 2004) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Fullan (2005) ที่พบว่า โรงเรียนที่พัฒนาโดยรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพวิชาชีพของครู สนับสนุนให้ครูเป็นผู้นำร่วม ทำงานร่วม และเรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ส่งผลให้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาต่าง ๆ สูงขึ้นอย่างเด่นชัด นอกจากนี้หลายประเทศที่เป็นผู้นำทางด้านการศึกษามีการตื่นตัวเพื่อเปลี่ยนแปลงผ่านการจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 โดยนำแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพครูอาทิ ประเทศ ญี่ปุ่นที่เน้นความสำคัญของการพัฒนาครู โดยให้ครูร่วมกัน ศึกษาชั้นเรียนเป็นกลุ่ม (lesson study) ประเทศฟินแลนด์เน้น การพัฒนาวิชาชีพครูแบบความร่วมมือแก้ปัญหาเป็นกลุ่ม (problem-solving groups) ประเทศจีนใช้การพัฒนา วิชาชีพครูแบบการพัฒนาบทเรียนและการวิจัยร่วมกัน (lesson group and research group) และประเทศสิงคโปร์ ใช้แนวคิดของ PLC เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ตามกรอบของ “สอนให้น้อย เรียนรู้ให้มาก (Teach less, Learn more)” เป็นต้น (Newmann & Wehlage, 1995) ซึ่งประเทศดังกล่าวล้วนมุ่งเน้นการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ผ่านแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ PLC เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน อย่างแท้จริงบนฐานของการปฏิบัติงานจริง สำหรับประเทศไทย ผู้วิจัยพบว่า มีโรงเรียนจำนวนหนึ่งที่พยายามใช้แนวคิดดังกล่าว แต่ยังเป็นส่วนน้อยที่ได้พยายามปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิด PLC ในการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อการขับเคลื่อนการเรียนรู้ สู่ห้องเรียน ดังนั้น ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพน่าจะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาครูอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดขึ้นทั้งโรงเรียน

ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความสนใจที่นำแนวคิดของ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในการพัฒนาความสามารถ ของครูในการจัดการเรียนรู้ โดยการสร้างและพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลของการศึกษาดังกล่าวจะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีแนวทางร่วมกันในการพัฒนาครูให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้นและเป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร พร้อมทั้งช่วยให้ครูสามารถแสวงหาความรู้และพัฒนาวิชาชีพด้วยตนเองอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

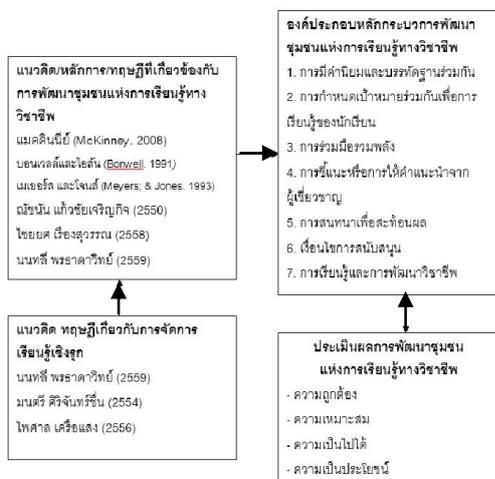
1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อประเมินผลการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่ได้รับจากสรวิจัย

1. ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. ได้แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. นักวิจัยหรือนักวิชาการ สามารถศึกษางานวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาทุกระดับ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากหลักการและแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพประกอบ 1 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากตำรา วารสารและงานวิจัยภายในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อนำมากำหนดกรอบการพัฒนากระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร

2. ศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยใช้แบบสอบถามกับผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานคร (หัวหน้าวิชาการโรงเรียน) เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบในการพัฒนากระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 99 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (รองวิชาการ) จำนวน 99 คน และข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (ครูวิชาการ) โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 99 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p.607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน

3. ผู้วิจัยร่างประเด็นในการสัมภาษณ์ องค์ประกอบและแนวทางที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน 9 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามโดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร มาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม

2. ร่างแบบสอบถาม โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวของ Likert (1967, p.114-115)

3. นำแบบสอบถามและประเด็นในการสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมด้านเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำร่างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เป็นผู้พิจารณาคุณภาพของเครื่องมือ วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index: IOC) โดยใช้เกณฑ์ข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จึงจะถือว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและนำไปสร้างเป็นข้อคำถามโดยข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1

5. นำแบบสอบถามไปตรวจสอบคุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยนำไปทดลองใช้ผู้บริหารที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้ววิเคราะห์หาความเชื่อมั่นตามวิธีของ Cronbach (1970, p.161) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) โดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ .958

6. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.1 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เก็บข้อมูลการวิจัย

1.2 นำแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นไปดำเนินการเก็บข้อมูล กับกลุ่มตัวอย่าง และขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามคืน โดยนำส่งทางไปรษณีย์ หรือส่งกลับด้วยตนเอง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย ในการสัมภาษณ์หรือเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมนัดหมายวัน เวลาและสถานที่ โดยผู้วิจัยดำเนินการติดต่อด้วยตนเอง

2.2 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยกำหนดคำถามที่ครอบคลุมสอดคล้องกับเนื้อหาที่ทำการวิจัย ระหว่างการสัมภาษณ์ขออนุญาตทำการบันทึกเสียง และจดบันทึกประเด็นสำคัญ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนทุกประเด็นสำหรับการนำไปวิเคราะห์และเรียบเรียง

2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทำการบันทึก และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เพื่อนำไปศึกษาเพิ่มเติมต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำไปตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. นำคะแนนไปวิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

3. ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสอบถาม ปลายเปิด และจากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามโดยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร

การวิจัยในระยะที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. นำข้อมูลตามขั้นตอนที่ 1 มาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกับแนวคิดเชิงทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้เป็นแนวทางการยกร่างการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร

2. การตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของร่างการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง มีประสบการณ์ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 5 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. การทดลองใช้กระบวนการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร กับครูที่เป็นตัวแทนอาสาสมัครร่วม ได้แก่ โรงเรียนประชาอุทิศ (จันทบอนุสรณ์) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จำนวน 3 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขอหนังสือถึงจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อวิพากษ์องค์ประกอบของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการวิพากษ์ของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร

การดำเนินการในขั้นตอนที่ 3 จำแนกออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 โดยนำกระบวนการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ไปใช้จริงกับครูโรงเรียนวัดช่องนนทรี จำนวน 30 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนวัดช่องนนทรี จำนวน 30 คน

ส่วนที่ 2 ประเมินผลการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการใช้แบบสอบถาม

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูโรงเรียนวัดช่องนนทรี จำนวน 30 คนตัว

แปรที่ศึกษา ได้แก่ ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบประเมินความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ขั้นตอนในการสร้างแบบประเมิน

1. ยกร่างแบบประเมินความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหาของการพัฒนากระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2. นำแบบประเมินความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของการวิจัย แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3. การหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พิจารณาความสอดคล้อง ความครอบคลุมของข้อคำถามของการวิจัย ความเหมาะสมทางด้านภาษา โดยนำแบบสอบถามมาหาค่า IOC (Item-Objective Congruence Index) โดยใช้เกณฑ์ข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จึงจะถือว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและนำไปสร้างเป็นข้อคำถามโดยข้อคำถามมีค่า

IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1 จากนั้นผู้วิจัยแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้เหมาะสม และเข้าใจง่ายในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

4. หากคุณภาพความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมิน โดยนำแบบประเมินไปทดลองใช้กับผู้บริหารที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้ววิเคราะห์หาความเชื่อมั่นตามวิธีของ Cronbach (1970, p. 161) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ก่อนไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยแบบประเมินมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ .912

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้ ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความถูกต้อง และความเหมาะสมในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง พร้อมทั้งชี้แจงข้อสงสัย และรายละเอียดเพิ่มเติม

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้ นำแบบประเมินที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ในการตอบแบบประเมิน ทำการวิเคราะห์แบบประเมินเพื่อประเมินความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความถูกต้อง และความเหมาะสมของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

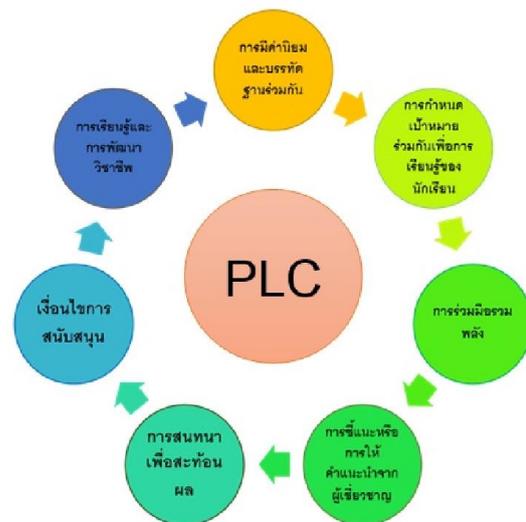
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถาม โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาและสังเคราะห์แนวคิดเชิงทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย องค์ประกอบหลักที่สำคัญ 7 องค์ประกอบ คือ 1) การสร้างค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน 2) การกำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน 3) การร่วมมือร่วมพลัง 4) การชี้แนะหรือการให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ 5) การสนทนาเพื่อสะท้อนผล 6) เงื่อนไขการสนับสนุน และ 7) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบหลักในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร

จากองค์ประกอบหลักในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ดังภาพประกอบ 2 เป็นการแสดงให้เห็นว่าในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพนั้นต้องมีการดำเนินการทั้ง 7 องค์ประกอบให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง และสนับสนุนกันอย่างเป็นวงจร โดยเริ่มจากการสร้างค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน

(Shared Values & Norms) คือ การสร้างโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนคุณค่า วิสัยทัศน์ และการปฏิบัติที่ได้มาตรฐานที่ดี การกำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน (Collective Focus on Student Learning) การร่วมมือรวมพลัง (Collaboration) ของทุกฝ่ายทั้งครู ผู้บริหารและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการช่วยเหลือและเรียนรู้ไปด้วยกัน การชี้แนะหรือการให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ (Expert Advice) การเปิดรับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญทั้งภายในและภายนอกชุมชนมาให้ความรู้และประสบการณ์ การสนทนาเพื่อสะท้อนผล (Reflection) มีการแลกเปลี่ยนและสะท้อนผลการปฏิบัติงานของเพื่อนครูโดยใช้สุนทรียสนทนา เงื่อนไขการสนับสนุน (Supportive Condition) เป็นการสนับสนุนด้านเวลา ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งทรัพยากร และโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์ของครูเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning and Development) มีการสร้างระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการจัดเก็บและการนำมาใช้ขององค์ความรู้ที่ดี และ ปรับเปลี่ยนแนวคิดและข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย

2. การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานครสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การมีค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน พบว่า จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพซึ่งเน้นที่นักเรียนหรือผู้เรียน กำหนดกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยคำนึงถึงบริบทของโรงเรียน กำหนดบทบาทหน้าที่ แนวปฏิบัติที่เหมาะสมของครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และกำหนดแนวปฏิบัติที่เหมาะสมของครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. การกำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า จะต้องมีการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของนักเรียนร่วมกัน การส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร พัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครู พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียน

เป็นสำคัญ และการนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน

3. การร่วมมือรวมพลัง พบว่า จะต้องมีการทำงานร่วมกันของครูด้านการจัดการเรียนรู้ การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และวิพากษ์แผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และการแลกเปลี่ยนความรู้หรือทักษะใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนรู้

4. การชี้แนะหรือการให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า จะต้องมีการรับคำแนะนำจากเพื่อนครูชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การรับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญหรือครูที่ประสบความสำเร็จ เปิดใจรับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลที่ประสบความสำเร็จ และสร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนตามบริบทของโรงเรียน

5. การสนทนาเพื่อสะท้อนผล มีแนวทางในการพัฒนา คือควรจัดสนทนาร่วมกันระหว่างครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเตรียมการจัดการเรียนรู้ สนทนาประเมินผลการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน สนทนาวิเคราะห์กรณีศึกษาเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และกำหนดวิธีการแก้ปัญหากรณีศึกษาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์

6. เงื่อนไขการสนับสนุน พบว่า ควรมีการสร้างแรงจูงใจและการเสริมแรงจากผู้บริหาร การส่งเสริมสนับสนุน และให้กำลังใจจากผู้บริหาร จัดสถานที่สำหรับการพบกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จัดเวลาสำหรับการพบกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ ตามความต้องการจำเป็น

7. การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ พบว่า มีการสร้างระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการจัดเก็บและการนำมาใช้ขององค์ความรู้ที่ดี และ ปรับเปลี่ยนแนวคิดและข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อแก้ปัญหาและตอบโจทย์ความต้องการของนักเรียน

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความถูกต้อง และความเหมาะสมในการนำ

การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ โดยภาพรวมพบว่า มีความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความถูกต้อง และความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก ผู้วิจัยขอนำมาอภิปรายผลดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การมีค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน (Shared Values & Norms) เป็นการมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ รวมทั้งวิธีการปฏิบัติที่ได้มาตรฐานร่วมกันเพื่อทุกคนในองค์กรใช้เป็นเข็มทิศในการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Battersby & Verdi (2015) ที่วิจัยเรื่อง วัฒนธรรมของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของครูและการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน (The Culture of Professional Learning Communities and Connections to Improve Teacher Efficacy and Support Student Learning) พบว่า การกำหนดนโยบายและการสนับสนุนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีผลต่อการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน การดำเนินการที่ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพของ PLC ต้องใช้ความมุ่งมั่นอย่างเต็มที่โดยครูและผู้บริหารเพื่อให้การปฏิรูปครั้งนี้เป็นจริง ครูต้องเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น และอาจต้องใช้เวลาหลายปีในการดูผลลัพธ์ แต่ผลที่ได้จะเป็นประโยชน์สำหรับทั้งนักเรียนและครู ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันของครู และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน (Collective Focus on Student Learning) เป็นการมุ่งเป้าหมายไปที่การเรียนรู้ของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิซาทร์ วิลเลียมส์ (2559) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนแห่งการ

เรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยสรุปขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ 1) การวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนทำให้มีความเป็นกัลยาณมิตรและทุกคนมีความสุขในการทำงาน 2) การแลกเปลี่ยนการปฏิบัติระหว่างครูด้วยกัน การทำงานเป็นทีมเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ และ 3) มีการสะท้อนผลที่ได้รับร่วมกัน

องค์ประกอบที่ 3 การร่วมมือรวมพลัง (Collaboration) เป็นการร่วมมือของทุกฝ่ายทั้งคณะครูผู้บริหารและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการทำงานแบบร่วมมือ รวมพลัง เพื่อช่วยเหลือและเรียนรู้ไปด้วยกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญชอบ จันทาพูน (2561) ที่ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเทศบาล 1 ดันยาง จังหวัดเชียงราย สรุปกลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 5 กลยุทธ์หลัก และ 15 กลยุทธ์รอง ดังนี้ กลยุทธ์หลักที่ 1 กลยุทธ์การกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ กลยุทธ์รอง คือ เพิ่มอำนาจความรับผิดชอบให้ครู พัฒนาภาวะผู้นำสำหรับครูและส่งเสริมให้ครูค้นพบตัดสินใจเลือกแนวทางการปฏิบัติ กลยุทธ์หลักที่ 2 กลยุทธ์การสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลยุทธ์รอง คือ สร้างบรรยากาศส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดอย่างสร้างสรรค์ สร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม พัฒนาสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่มุ่งเน้นวัฒนธรรมแห่งกัลยาณมิตร กลยุทธ์หลักที่ 3 กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง กลยุทธ์รอง คือ พัฒนาครูด้วยการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกันอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมสนับสนุนครูในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย พัฒนาครูด้วยการชี้แนะและกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมสนับสนุนครูทำวิจัยบนฐานการปฏิบัติงาน นำสู่การปฏิบัติ กลยุทธ์หลักที่ 4 กลยุทธ์การบริหารที่ส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลยุทธ์รอง คือ จัดโครงสร้างและระบบการทำงานเพื่อสนับสนุนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จัดทรัพยากรที่เอื้ออำนวยต่อกิจกรรมทางวิชาชีพของครู กลยุทธ์หลักที่ 5 กลยุทธ์การแสวงหาการสนับสนุนจากเครือข่ายชุมชน

แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลยุทธ์รอง คือ สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา พัฒนาครูด้านการเรียนรู้ทางวิชาชีพจากหน่วยงานต้นสังกัดอย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบที่ 4 การชี้แนะหรือการให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ (Expert Advice) เป็นการเปิดรับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญการหรือมีวิธีปฏิบัติที่ดีทั้งภายในและภายนอกชุมชน ทั้งนี้ต้องมีกิจกรรมการเยี่ยมชมการปฏิบัติจริงในห้องเรียนของเพื่อนครู สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮอร์ตอน และมาร์ติน (Horton & Martin, 2013) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (The Role of the District Administration within Professional Learning Communities) พบว่า บทบาทของผู้บริหารมีผลกระทบโดยตรงและจำเป็นต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและสร้างความเปลี่ยนแปลงในส่วนของคณะกรรมการสถานศึกษาและคณะครู ในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้บริหารต้องใช้กลยุทธ์อย่างหลากหลายเพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านไปสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน ดังนี้ 1) ส่งเสริมความร่วมมือความเป็นผู้นำในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) การสร้างค่านิยมร่วมกันที่เน้นผลประโยชน์และความรับผิดชอบร่วมกันในการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน 3) ส่งเสริมการทำงานร่วมกันของทีม จัดให้มีการพบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เช่น การจัดตารางสอนให้มีคาบว่างตรงกัน และ 4) การใช้ข้อมูลเพื่อผลักดันหรือพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ดีขึ้น

องค์ประกอบที่ 5 การสนทนาเพื่อสะท้อนผล (Reflection) เป็นการพูดคุยสนทนาเพื่อการแลกเปลี่ยนและสะท้อนผลการปฏิบัติงานของเพื่อนครูโดยการใช้สุนทรียสนทนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Richmond & Manokore (2010) ที่วิจัยเรื่อง องค์ประกอบสำคัญของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างยั่งยืน (Identifying Elements Critical for Functional and Sustainable Professional Learning Communities) พบว่า การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน

ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) ความร่วมมือและการเรียนรู้ของครู 2) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ 3) การจัดการความรู้และการแนะนำ 4) ความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน และ 5) การสร้างความยั่งยืนของการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และจากการวิจัยครั้งนี้ได้มีการสร้างและยืนยันว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอน ดังนี้ 1) พัฒนาความรู้ หลักการ แนวคิดและรูปแบบในการสร้างองค์ความรู้ และการประเมินความรู้ 2) เข้าใจความคิดและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน 3) ใช้มาตรฐานและวิธีการวิจัยในการจัดการเรียนการสอน และ 4) มีการวิจารณ์เพื่อปรับเปลี่ยนหลักสูตรที่เป็นประโยชน์ตอบสนองต่อความต้องการในการเรียนการสอนซึ่งเป็นการสนทนาเพื่อสะท้อนผล

องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขการสนับสนุน (Supportive Condition) เป็นการสนับสนุนด้านเวลา ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งทรัพยากร และโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์ของครูเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kilbane (2009) ที่วิจัยเรื่อง ปัจจัยในการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Factor in Sustaining Professional Learning Community) โดยการศึกษาการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีการรวบรวมข้อมูลจาก 4 โรงเรียน ในเวลา 4 ปี เพื่อตรวจสอบอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับความยั่งยืนของชุมชนแห่งการเรียนรู้ การศึกษาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความยั่งยืนของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนในประเด็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง ปัญหาอุปสรรค และความคาดหวัง พบว่า ปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การสนับสนุนการบริหารและทรัพยากรต่าง ๆ ในการดำเนินการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) การสร้างความสัมพันธ์ร่วมกัน 3) การส่งเสริมการทำงานร่วม การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นแนวทางสำคัญในการปฏิรูปในโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 7 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning and Development) การสร้างระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการจับเก็บและการนำมาใช้ขององค์ความรู้ที่ดี และ ปรับเปลี่ยนแนวคิดและข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อแก้ปัญหาและตอบโจทย์

ความต้องการของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์ (2558) ที่ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเอกชน พบว่า กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเอกชน (สำหรับโรงเรียนทุกขนาด) ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก 16 กลยุทธ์รอง ดังนี้ กลยุทธ์หลัก 1 สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง ได้แก่ 1) สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา 2) สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกับที่ปรึกษาโรงเรียน และ 3) สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลยุทธ์หลัก 2 ปฏิรูปการบริหารบุคลากรสู่การเน้นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง ได้แก่ 1) พัฒนาระบบการทำงานเน้นทีม และ 2) จัดสรรทรัพยากรแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลยุทธ์หลัก 3 สร้างวัฒนธรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง ได้แก่ 1) สร้างวัฒนธรรมการทำงานเน้นทีม 2) สร้างวัฒนธรรมแห่งการเกื้อหนุน 3) สร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลยุทธ์หลัก 4 จัดการความรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์รอง ได้แก่ 1) จัดระบบครูพี่เลี้ยง 2) จัดระบบชี้แนะทางวิชาชีพ 3) จัดการเรียนรู้ผ่านบทเรียนทางวิชาชีพ และ 4) สนับสนุนการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง กลยุทธ์หลัก 5 กระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์รอง ได้แก่ 1) เสริมพลังอำนาจครู 2) มอบอิสระแก่ครูในการพัฒนาทางวิชาชีพ 3) ปรับเปลี่ยนบทบาทครู และ 4) พัฒนากภาวะผู้นำร่วม

2. จากผลการประเมินความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความถูกต้อง และความเหมาะสม โดยภาพรวมและรายด้านทุกคน พบว่า ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ มีความถูกต้อง และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้มาจากการนำหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์ประกอบที่มีความสำคัญในการพัฒนากระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ชัดเจน จึงทำให้ได้กระบวนการที่มีความเหมาะสมที่จะนำไปปฏิบัติจริง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้อง

กับแนวคิดของ Keeves (1988, p. 561-565) ที่กล่าวว่า การสร้างรูปแบบต้องอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจนเพื่อจะนำไปสู่การพยากรณ์ที่ตามมา ซึ่งสามารถรวบรวมได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ และรูปแบบที่ดีจะต้องผ่านการทดสอบหรือตรวจสอบก่อนนำไปใช้จริง เนื่องจากจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสร้างรูปแบบ คือ การทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบที่สร้างขึ้นมาว่ามีความถูกต้องเหมาะสม และสอดคล้องกับการนำรูปแบบไปใช้ ประโยชน์ต่อไปหรือไม่ จากการดำเนินการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล ตามขั้นตอนดังกล่าวจึงทำให้ผลการประเมินโดยผู้เกี่ยวข้องพบว่า รูปแบบที่พัฒนาครั้งนี้มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนาจ เหลื่อน้อย (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า โดยรวมรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน มาตรฐานสากล มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และ ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ทำให้ครูได้มีส่วนร่วมและอุทิศตนในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เป็นผลให้ครูมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง อุทิศตนในการทำงาน และทำให้เกิดความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม
2. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้กำลังใจ สนับสนุนงบประมาณตามความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอเพื่อสร้างความยั่งยืนและคุณค่าที่จะได้จากการดำเนินการ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร จึงควรมีการศึกษาในโรงเรียนอื่น ๆ ที่เป็นโรงเรียนของรัฐ และเปรียบเทียบผลการวิจัยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร และโรงเรียนของรัฐบาล

2. การศึกษากระบวนการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มครูระดับประถมศึกษา ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาในกลุ่มครูระดับต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2558). *Active learning*. จาก <http://www.drchaiyot.com>.
- ณชนัน แก้วชัยเจริญกิจ. (2550). *บทบาทของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมและวิธีการปฏิบัติ ตามแนวทางของ Active learning*. จาก <http://www.itie.org>
- นนทลี พรธาดาวิทย์ (2559). *การจัดการเรียนรู้แบบ Active learning*. กรุงเทพฯ: ทริปเฟล็ดเอ็ดดูเคชั่น.
- นิชาภัทร วิลเลียมส์. (2559). *การพัฒนาการนิเทศภายใน โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2559). *ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์หนังสือ 21st Century Skills: Rethinking How Students Learn)*. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 8(1), 139-144.
- บุญชอบ จันทาพูน. (2561). *กลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเทศบาล 1 ตำบล จังหวัดเชียงราย*.

วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- ปองทิพย์ เทพอารีย์ และ มารุต พัฒนา. (2557). *การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา*. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 6(2), 284 - 286.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *แนวดำเนินงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. (2555). *แนวทางการทำวิจัย/วิทยานิพนธ์ในทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 1(1), 6-10.
- อนุสรรา สุวรรณวงศ์. (2558). *กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครู โรงเรียนเอกชน*. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำนาจ เหลื่อน้อย. (2561). *รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนมาตรฐานสากล*. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- Battersby, S. L., & Verdi, B. (2015). The Culture of professional learning communities and connections to improve teacher efficacy and support student learning. *Arts Education Policy Review*. 116(1), 22-29.
- Bonwell, C.C., & Eison, J.A. (1991). "Active learning: creating excitement in the classroom." *ERIC Digest*. Washington D.C.: ERIC Clearinghouse on Higher Education.
- Cronbach, Lee Joseph. (1970). *Essentials of psychological testing*. 3rd ed., New York: Harper and Row.
- Fullan, M. (2005). *Leadership and sustainability: system thinkers in action*. Thousand Oaks: Sage Publications.

- Hord, S. M. (2004). *Learning together, leading together: changing schools through professional learning communities*. New York: Teachers College Press.
- Hord, Shirley M. (2009). Professional learning Communities. *Journal of Staff Development*, 30(1), 40-43.
- Horton, James, & Martin, Barbara N. (2013). The role of the district administration within professional learning communities. *International Journal of Leadership in Education*, 16(1), 55-70.
- Keeves, P.J. (1988). *Educational research methodology measurement an international handbook*. Oxford: Pergamon Press.
- Kilbane, Jame F. (2009). *Factors in sustaining professional learning community*. Pace University. New York: SAGE Publications.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-601.
- Likert, R. (1967). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill.
- Mckinney, S. E. (2008). "Developing teachers for high-poverty schools: The role of the internship experience," *Urban Education*, 43(1), 68-82.
- Meyers, C.; & Jones, T. B. (1993). *Promoting active learning: strategies for the collage classroom*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Newmann, F. M., & Wehlage, G. G. (1995). *Successful school restructuring: A report to the public and educator*. Madison, WI: Center on Organization and Restructuring of Schools, Wisconsin Center for Education research, University of Wisconsin School: Perception of at-risk females and their teachers. *The Science Teacher*, 62(4), 24-29.
- Ning, Hoi Kwan, Lee, Daphnee, & Lee, Wing On (2016). The relationship between teacher value orientations and engagement in professional learning communities. *Teachers and Teaching*, 22(2), 235-254.
- Richmond, Gail, & Manokore, Viola. (2010). Denitrifying elements critical for functional and sustainable professional learning communities. *Science Teacher Education*, 10(2), 543 – 569.